

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ของเยาวชนในอำเภอบางใหญ่ จังหวัดนนทบุรี

Factors relating to alcohol consumption behavior in primary grade 6 and junior high school students in Bangyai District, Nonthaburi Province

นายจิระเดช ทองเรือง ส.บ.

Jiradat Thongrueang B.P.H.

สำนักงานสาธารณสุขอำเภอบางใหญ่

Bangyai district health office

บทคัดย่อ

การวิจัยเชิงพรรณนา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในอำเภอบางใหญ่ และเพื่อศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในอำเภอบางใหญ่

ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในอำเภอบางใหญ่ ดื่มแอลกอฮอล์ ร้อยละ 23.8 อายุเฉลี่ยที่ดื่มครั้งแรก ร้อยละ 11.78 ปี เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่เริ่มดื่มครั้งแรก คือ เบียร์ ร้อยละ 7.8 สาเหตุที่ดื่ม คือ อายากรู้อยากลอง ร้อยละ 7.2 สถานที่ดื่มแอลกอฮอล์บ่อยที่สุด คือ บ้านตนเอง ร้อยละ 12.2 ส่วนใหญ่ดื่มแอลกอฮอล์กับเพื่อน ร้อยละ 11.6 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < 0.05$) คือ อายุ ระดับการศึกษา เกรดเฉลี่ย พื้นที่พักอาศัยในรัศมี 5 กิโลเมตร การคล้อยตามกลุ่มเพื่อน และการควบคุมการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ของครอบครัว ส่วนปัจจัยที่ไม่มีความสัมพันธ์กับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ คือ เพศ ความรู้เกี่ยวกับการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ทักษะคิดเกี่ยวกับการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และระยะทางที่พักกับสถานที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

ข้อเสนอแนะในการนำผลการศึกษาไปใช้ คือ การควบคุมการดื่มแอลกอฮอล์ของครอบครัว การคล้อยตามกลุ่มเพื่อน โดยให้แนวคิดในการเลือกคบเพื่อน หรือเลือกที่จะปฏิเสธคำชวนจากเพื่อน ทางสถาบันการศึกษาควรมีการจัดกิจกรรมโดยนักเรียนมีส่วนร่วม เพื่อลดพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ และทางหน่วยงานภาครัฐมีการตรวจสอบสถานที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แก่เด็กที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปีอย่างเคร่งครัดและรัดกุม เข้มงวดในการใช้โฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ผ่านสื่อต่าง ๆ

Abstract

This descriptive research aims to study an alcohol consumption behavior of primary grade 6 and junior high school students in Bangyai district, Nonthaburi province and factors related alcohol consumption behavior of these students.

The study found that primary grade 6 and junior high school students in Bangyai district consumed alcohol about 23.8%. Mean age of the first experience drinkers in alcohol consumption was 11.8 years. The first type of alcohol was beer (7.8%). The reason of alcohol drinking was interesting for 7.2%. The most frequent place for drinking was their own home (12.2%). Most of them drank alcohol with friend for 11.6%. The significant related factors of alcohol consumption were age, education level, grade point average, 5-km area around residence, invitation from their friends and family controlling of alcohol consumption. Whereas, non-related factors of alcohol consumption were sex, knowledge in alcohol consumption, attitude in alcohol consumption and distance between residence and alcohol sellers. Regarding results of the study, the author suggests that family controlling of alcohol consumption, attitude for making friends or refusal of alcohol drinking invitation from friends should be promoted.

Their schools should arrange more activities to decrease alcohol consumption. Also, the government should strictly forbid alcohol selling to adolescence under 18 year-old and strictly control alcohol advertisement through medias.

บทนำ

การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ยังคงเป็นปัญหาสาธารณสุขที่สำคัญในสังคมโลกและประเทศไทย ซึ่งแอลกอฮอล์ที่บริโภคเข้าไป ประมาณร้อยละ 90 จะถูกดูดซึมอย่างรวดเร็ว ระดับแอลกอฮอล์ในเลือดจะขึ้นสูงสุด แอลกอฮอล์จะกระจายในร่างกาย ได้อย่างรวดเร็ว ผลที่เห็นได้อย่างชัดเจนคือฤทธิ์ต่อสมอง ทำให้มีผลต่อการขับชี่ยานพาหนะ และเมื่อระดับของแอลกอฮอล์เพิ่มสูงขึ้นอีก จะทำให้สูญเสียด้านการทรงตัว การมองเห็น สมาธิ ความจำ และอาจรุนแรงถึงขั้นหมดสติได้⁽¹⁾

การเริ่มดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีแนวโน้มว่าอายุจะลดลงเรื่อยๆ โดยมีการดื่มเพิ่มขึ้นอย่างมากโดยเฉพาะในกลุ่มเด็ก เยาวชน และผู้ใหญ่ตอนต้น จากข้อมูลการสำรวจการดื่มสุราของประชากรอายุ 13 ปีขึ้นไป ของ

สำนักงานสถิติแห่งชาติ พ.ศ. 2552-2557⁽²⁾ พบว่ากลุ่มเด็กและเยาวชนวัย 13-24 ปี มีอัตราการดื่มสุราที่สูงเมื่อเทียบกับกลุ่มอายุอื่น โดยมีสัดส่วนร้อยละ 23.7 สาเหตุเนื่องจากสภาพแวดล้อมรอบตัวที่ล่อแหลม ไม่ว่าจะเป็นการจัดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่อยู่รอบสถานศึกษา การโฆษณาผ่านสื่อต่างๆ รวมถึงการหาซื้อได้ง่ายและสะดวก จากข้อมูลองค์การอนามัยโลก พบว่ามีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว เมื่อเปรียบเทียบกับในระดับภูมิภาคเอเชียแล้วประเทศไทยจัดว่าเป็นประเทศที่บริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นอันดับ 1 และจัดเป็นอันดับ 5 ของโลก⁽³⁾ การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ส่งผลเสียต่อชีวิตและทรัพย์สินมากกว่าผลดี เมื่อดื่มเข้าไปแล้วก่อให้เกิดผลกระทบต่อร่างกายจิตใจครอบครัวและสังคม สาเหตุที่ทำให้เยาวชนบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อาจ

เกิดจากตัวเอง การชักชวนจากเพื่อน เพื่อความสนุกคลายเครียด การเข้าสังคมตามเพื่อนหรือเพื่อให้เป็นที่ยอมรับในกลุ่มเพื่อน การทำกิจกรรมร่วมกับกลุ่มเพื่อน ความอยากลอง ค่านิยม ความรู้สึกทันสมัย การเลียนแบบบุคคลในครอบครัว ทำให้เกิดปัญหาจากการดื่มแอลกอฮอล์ตามมาได้แก่ ปัญหาครอบครัว ทำให้อาจมีปัญหากับผู้ปกครองผลกระทบต่อสุขภาพร่างกาย ร่างกายจะได้รับการพักผ่อนไม่เพียงพอ อาจทำให้เกิดอุบัติเหตุ ทำให้สูญเสียทั้งชีวิตและทรัพย์สิน และสูญเสียกำลังแรงงานที่สำคัญของประเทศ นอกจากนี้ ยังเป็นสาเหตุของการนำไปสู่การติดสารเสพติดอันตรายประเภทอื่นได้ ผลกระทบทางการเงินเยาวชนอาจมีพฤติกรรมการใช้เงินไปในทางที่ไม่เหมาะสม ผลกระทบทางพฤติกรรมคาดว่าจะนำไปสู่ปัญหาอื่น ๆ เช่น ปัญหาการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร และที่สำคัญ คือ ปัญหาการเรียน⁽⁴⁾ วัยรุ่นส่วนใหญ่ดื่มแอลกอฮอล์จนเป็นเรื่องปกติในสังคม ซึ่งเรื่องที่น่าตกใจและที่น่าเป็นห่วงมากที่สุด คือการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่นเพศชายพบตั้งแต่อายุ 11-19 ปี ที่บริโภคเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ มีจำนวนประมาณ 1.06 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ 21.23 ของประชากรในกลุ่มอายุ และกลุ่มวัยรุ่นเพศหญิงพบตั้งแต่อายุ 15-19 ปี เป็นกลุ่มที่น่าจับตามากที่สุดเนื่องจากการเพิ่มจำนวนเกือบ 6 เท่า คือจากร้อยละ 1.0 เป็นร้อยละ 5.6⁽²⁾ และจากการสำรวจในนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาในปี 2559 ทั่วประเทศ พบว่า ร้อยละ 36.1 เคยดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในชีวิต ร้อยละ 25.6 ดื่มในหนึ่งปีที่ผ่านมา และร้อยละ 18.6 ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในปัจจุบัน อย่างไรก็ตามผลการศึกษพบว่านักเรียนชายดื่มมากกว่านักเรียนหญิง นักเรียนที่อยู่ระดับชั้นสูงกว่าดื่มมากกว่านักเรียนที่อยู่ระดับชั้นน้อยกว่า และนักเรียนสายอาชีพศึกษาดื่มมากกว่านักเรียนสายสามัญ⁽⁴⁾

จากรายงานการศึกษาพฤติกรรมกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของเยาวชนในช่วงอายุ 15-24 ปี ในเขตจังหวัดนนทบุรี ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษา

ตอนปลาย อาชีวศึกษา และมหาวิทยาลัยของภาครัฐและเอกชน พบว่า เยาวชนร้อยละ 40.6 มีพฤติกรรมกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เยาวชนชายดื่มร้อยละ 54 โดยอายุที่เริ่มดื่มประมาณ 15-16 ปี⁽⁵⁾ ผู้วิจัยต้องการทราบถึงปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในอำเภอบางใหญ่ ซึ่งอำเภอบางใหญ่ตั้งอยู่ในเขตของจังหวัดนนทบุรีมีความเจริญเป็นอย่างมาก

วิธีการศึกษา

เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ณ โรงเรียนในอำเภอบางใหญ่ จังหวัดนนทบุรี ตามบัญชีรายชื่อนักเรียนในช่วงภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 1,908 คน คำนวณขนาดตัวอย่าง โดยใช้สูตรการคำนวณของ Yamane จากการคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างได้จำนวน 331 คน ทั้งนี้เพื่อป้องกันการได้รับแบบสอบถามคืนมาไม่ครบหรือป้องกันการไม่สมบูรณ์ของแบบสอบถาม จึงเพิ่มจำนวนกลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 5 จะได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง ทั้งหมด 348 คน คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบ Simple Random Sampling ตามสัดส่วนประเภทตามสูตรจำนวนกลุ่มตัวอย่าง

$$= \frac{\text{จำนวนนักเรียนของแต่ละโรงเรียน} \times \text{ขนาดกลุ่มตัวอย่าง}}{\text{จำนวนนักเรียนทั้งหมด}}$$

สุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนตามบัญชีรายชื่อที่กำลังศึกษาในเทอมที่ 1 ภาคการศึกษาปี 2561 ในแต่ละตำบล โดยใช้วิธีการสุ่มตามจำนวนกลุ่มตัวอย่าง โดยมีเกณฑ์ดังนี้ 1. นักเรียนที่ศึกษาอยู่ ณ โรงเรียนในอำเภอบางใหญ่ จังหวัดนนทบุรี 2. ระดับชั้นการศึกษา ประถมศึกษาปีที่ 6 และมัธยมศึกษาตอนต้น 3. สามารถให้ข้อมูลได้ 4. มีความสมัครใจในการให้ข้อมูลหลังจากได้รับคำแนะนำเกี่ยวกับการวิจัย

แบบสัมภาษณ์ที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้น และผ่านการทดสอบคุณภาพอยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้ ประกอบด้วย ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล ความรู้เกี่ยวกับการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ทศนคติเกี่ยวกับการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การคล้อยตามกลุ่มเพื่อน การควบคุมการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ของครอบครัว และพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทั่วไป

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติเชิงพรรณนาเป็นร้อยละ ค่าเฉลี่ยทางเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติวิเคราะห์ด้วยสถิติไคสแควร์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ในการหาความสัมพันธ์ของปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ประเมินความรู้ทัศนคติพฤติกรรมการคล้อยตามกลุ่มเพื่อน และการควบคุมการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ของครอบครัว โดยใช้เกณฑ์ ดังนี้

ระดับคะแนน	ระดับ
ด้านความรู้คะแนนเต็ม 10	
0 – 5 คะแนน	ต่ำ
6 คะแนน	ปานกลาง
7 – 10 คะแนน	สูง
ประเมินทัศนคติ คะแนนเต็ม 36	
9 – 18 คะแนน	ต่ำ
19 – 25 คะแนน	ปานกลาง
26 – 36 คะแนน	สูง
พฤติกรรมการคล้อยตามกลุ่มเพื่อน คะแนนเต็ม 50	
10 – 26 คะแนน	ต่ำ
27 – 36 คะแนน	ปานกลาง
37 – 50 คะแนน	สูง
การควบคุมการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ของครอบครัว คะแนนเต็ม 75	
15 – 38 คะแนน	ต่ำ
39 – 52 คะแนน	ปานกลาง
53 – 75 คะแนน	สูง

เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ โดยเจ้าหน้าที่สาธารณสุขประจำโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ร่วมกับคุณครูของแต่ละโรงเรียนที่ช่วยในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยเก็บข้อมูลจริงจากนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ณ โรงเรียนในอำเภอบางใหญ่ จังหวัดนนทบุรี ในปีการศึกษา 2561 ช่วงเดือนมิถุนายน 2561 – กันยายน 2561

ผลการศึกษา

กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 348 คน เก็บแบบสอบถามกลุ่มตัวอย่างได้ จำนวน 345 คน ซึ่งเพียงพอต่อขนาดกลุ่มตัวอย่างที่คำนวณได้

ตารางที่ 1 ตารางแสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล (N= 345)

เพศ / อายุ/ชั้นปี/เกรดเฉลี่ย	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	133	38.6
หญิง	212	61.4
2. อายุ		
11 ปี – 12 ปี	185	53.6
13 ปี – 15 ปี	160	46.4
คะแนนเฉลี่ย $\pm$ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (ต่ำสุด-สูงสุด)	12.57 $\pm$ 1.14 (11 – 15)	
3. ชั้นปี		
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	135	39.1
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1	108	31.3
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2	53	15.4
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3	49	14.2
4. เกรดเฉลี่ยรวม		
ต่ำกว่า 2.50	21	6.1
2.51 – 3.00	70	20.3
3.01 – 3.50	126	36.5
3.51 – 4.00	128	37.1
คะแนนเฉลี่ย $\pm$ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (ต่ำสุด-สูงสุด)	4.02 $\pm$ 0.98 (1 – 4)	

ตารางที่ 2 ตารางแสดงคะแนนของความรู้ และทัศนคติ เกี่ยวกับการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

ความรู้/ทัศนคติ เกี่ยวกับการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์	จำนวน	ร้อยละ
จำนวนทั้งหมด	345	100.0
ความรู้		
ต่ำ (0 – 5 คะแนน)	19	5.5
ปานกลาง (6 คะแนน)	29	8.4
สูง (7 – 10 คะแนน)	297	86.1
คะแนนเฉลี่ย ± ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (ต่ำสุด-สูงสุด)	7.97 ± 1.44 (1 – 10)	
ทัศนคติ		
ต่ำ (9 – 18 คะแนน)	100	29.0
ปานกลาง (19 – 25 คะแนน)	242	70.1
สูง (26 – 36 คะแนน)	3	0.9
คะแนนเฉลี่ย ± ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (ต่ำสุด-สูงสุด)	19.19 ± 3.27 (9 – 27)	

การวิเคราะห์การเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ส่วนใหญ่พักอาศัยโดยระยะทางระหว่างที่พักกับสถานบริการที่จำหน่ายเครื่องดื่มที่ใกล้ที่สุดอยู่ในรัศมีน้อยกว่าหรือเท่ากับ 5 กิโลเมตร ร้อยละ 80.3 และ มากกว่า 5 กิโลเมตร ร้อยละ 19.7 สถานที่ที่ซื้อบ่อยที่สุด คือ ร้านสะดวกซื้อ ร้อยละ 28.1 ห้างสรรพสินค้า ร้อยละ 25.8 สาเหตุส่วนใหญ่ในการเลือกซื้อที่สถานที่จำหน่าย คือ ใกล้ที่พัก ร้อยละ 31.0 เดินทางสะดวก ร้อยละ 16.5

วิเคราะห์การคล้อยตามของกลุ่มเพื่อนกลุ่มตัวอย่างมีค่าเฉลี่ยคะแนน 46.94 ซึ่งถือว่าอยู่ในระดับสูง และเมื่อแบ่งเป็นระดับการคล้อยตามของกลุ่มเพื่อน 3 ระดับ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการคล้อยตามของกลุ่มเพื่อนในระดับสูง กลาง และต่ำ ร้อยละ 91.9 , 5.5 และ 2.6 ตามลำดับ

วิเคราะห์ระดับการควบคุมการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ของครอบครัวกลุ่มตัวอย่างมีค่าเฉลี่ยคะแนน 36.32 ซึ่งถือว่าอยู่ในระดับต่ำและเมื่อแบ่งเป็นระดับการ

ควบคุมการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ของครอบครัว 3 ระดับ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการควบคุมการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ของครอบครัวในระดับต่ำ กลาง และสูง ร้อยละ 61.2 , 23.4 และ 15.4 ตามลำดับ

การวิเคราะห์พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 345 คน ส่วนใหญ่มีพฤติกรรมที่ไม่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ร้อยละ 76.2 เริ่มดื่มครั้งแรกเมื่ออายุ 10-12 ปี ร้อยละ 12.8 สาเหตุของการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ คือ อยากรู้ อยากลอง ร้อยละ 7.2 ชนิดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ดื่มเป็นครั้งแรกส่วนใหญ่ คือ เบียร์ ร้อยละ 7.8 เมื่อดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ครั้งแรกมีความรู้สึกเฉยๆ ร้อยละ 15.9 ชนิดของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ดื่มในปัจจุบัน ส่วนใหญ่ คือ สเปย์ ร้อยละ 10.1 ความถี่ในการดื่ม คือ อื่นๆ นานๆ ครั้ง ร้อยละ 18.8 สถานที่ที่ซื้อบ่อยที่สุด ร้านสะดวกซื้อ ร้อยละ 11.9 สถานที่ที่ดื่มบ่อยที่สุด บ้านตัวเอง ร้อยละ 12.2 พฤติกรรมการดื่ม ดื่มกับเพื่อน ร้อยละ 11.6 ปัจจุบันดื่ม

เครื่องตัดแอลกอฮอล์เพราะ อยากรู้ อยากลอง ร้อยละ 7.2 โดยส่วนใหญ่จะดื่มเนื่องในโอกาสพบปะสังสรรค์ตามงาน ร้อยละ 7.8) หลังจากดื่ม มีสติครบถ้วนทุกครั้ง ร้อยละ 24.2 หลังจากการดื่มเดินทางกลับโดยนั่งรถโดยสาร และ เพื่อน ไปส่ง ร้อยละ 19.1 หลังจากการดื่มส่วนใหญ่ไม่เคยมีเรื่อง ทะเลาะวิวาท ร้อยละ 34.5 และในอนาคตจะดื่มเครื่องตัด แอลกอฮอล์ลดลง ร้อยละ 9.6

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ ศึกษา (ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยนำ ปัจจัยเอื้อ และ ปัจจัย เสริม) กับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ วิเคราะห์ความสัมพันธ์แบบ 2 ตัวแปร ด้วยสถิติทดสอบ chi-square test กำหนดระดับนัยสำคัญที่ 0.05 ผลการ วิเคราะห์ความสัมพันธ์ พบว่า อายุ ระดับการศึกษา และ

เกรดเฉลี่ย มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่ม แอลกอฮอล์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < 0.05$) (ตาราง ที่ 3) ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ พบว่า ความรู้เกี่ยวกับ การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และทัศนคติต่อการ ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการ ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ที่นัยสำคัญทางสถิติ ($P < 0.05$) (ตารางที่ 4) ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ พบ ว่าพื้นที่พักอาศัย มีสถานที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่ม แอลกอฮอล์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < 0.05$) (ตารางที่ 4) ตัวแปรที่ไม่พบความสัมพันธ์อย่างมีนัย สำคัญทางสถิติ ได้แก่ ระยะทางระหว่างที่พักกับสถาน บริการที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (ตารางที่ 5)

ตารางที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

ปัจจัย	n	พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่ม		df	x ²	P-Value
		แอลกอฮอล์				
		ไม่ดื่ม(ร้อยละ)	ดื่ม (ร้อยละ)			
1. เพศ				1	.725	.696
ชาย	133	78.1	22.0			
หญิง	212	75.0	25.0			
2. อายุ				1	23.151	<.001*
11 ปี – 12 ปี	185	86.5	13.5			
13 ปี – 15 ปี	160	64.4	35.6			
3. ระดับการศึกษา				3	36.665	<.001*
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	135	87.4	12.6			
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1	108	80.6	19.4			
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2	53	66.0	34.0			
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3	49	46.9	53.1			
4. เกรดเฉลี่ยรวม				3	10.442	.015*
ต่ำกว่า 2.50	21	66.7	33.3			
2.51 – 3.00	70	64.3	35.7			
3.01 – 3.50	126	77.0	23.0			
3.51 – 4.00	128	83.6	16.4			

ตารางที่ 4 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยนำกับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

ปัจจัย	n	พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่ม		df	x ²	P-Value
		แอลกอฮอล์				
		ไม่ดื่ม (ร้อยละ)	ดื่ม (ร้อยละ)			
ความรู้เกี่ยวกับการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์				2	3.388	.184
ระดับต่ำ (0 – 5 คะแนน)	19	63.2	36.8			
ระดับปานกลาง (6 คะแนน)	29	86.2	13.8			
ระดับสูง (7 – 10 คะแนน)	297	76.1	23.9			
ทัศนคติต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์				1	4.065	.051
ระดับต่ำ	100	69.0	31.0			
ระดับปานกลาง	242	79.4	20.6			
ระดับสูง	3	66.7	33.3			

ตารางที่ 5 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยเอื้อกับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

ปัจจัย	n	พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่ม		df	x ²	P-Value
		แอลกอฮอล์				
		ไม่ดื่ม (ร้อยละ)	ดื่ม (ร้อยละ)			
1. พื้นที่พักอาศัย มีสถานที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์				1	5.220	.026*
ไม่มี	102	84.3	15.7			
มี	243	72.8	27.2			
2. ระยะทางระหว่างที่พักกับสถานบริการที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ใกล้ที่สุด				1	3.839	.056
≤ 5 กิโลเมตร	277	74.0	26.0			
>5 กิโลเมตร	68	85.3	14.7			

ตารางที่ 6 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยเสริมกับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

ปัจจัย	n	พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่ม		df	x ²	P-Value
		แอลกอฮอล์				
		ไม่ดื่ม (ร้อยละ)	ดื่ม (ร้อยละ)			
การคล้อยตามของกลุ่มเพื่อน				2	44.652	.001*
ระดับต่ำ	9	33.3	66.7			
ระดับปานกลาง	19	21.1	78.9			
ระดับสูง	317	80.8	19.2			
การควบคุมการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ ของครอบครัว				2	21.899	<.001*
ระดับต่ำ	211	83.9	16.1			
ระดับปานกลาง	81	70.4	29.6			
ระดับสูง	53	54.7	45.3			

อภิปรายผลการวิจัย

1. พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

จากผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 6 และนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในอำเภอบางใหญ่ส่วนใหญ่มีพฤติกรรมที่ไม่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

2 .ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ศึกษากับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

เพศ ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่ม พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงและมีพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มากกว่าเพศชาย ซึ่งไม่สอดคล้องกับการศึกษาของ รัตติยา บัวสอน และ เชษฐ รัชดาพรณานิกุล (2555)⁽⁶⁾

อายุ มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ กลุ่มตัวอย่างที่มีช่วงอายุ 13-15 ปี มีการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มากที่สุด เนื่องจากเป็นช่วงอายุในการอยากรู้อยากลอง ของ รัตติยา บัวสอน และ เชษฐ รัชดาพรณานิกุล (2555)⁽⁶⁾

ระดับการศึกษา มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ อย่างมีนัยสำคัญ พบว่าไม่ว่า นักเรียนจะศึกษาอยู่ในชั้นระดับใด จะมีพฤติกรรมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับการศึกษาของ รัตติยา บัวสอน และ เชษฐ รัชดาพรณานิกุล (2555)⁽⁶⁾ ที่พบว่าชั้นปีที่ศึกษา ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ในเขตกรุงเทพมหานคร อธิบายได้ว่าชั้นปีที่ศึกษาอาจเป็นตัวแทนของอายุซึ่งไม่ต่างกันมาก จึงอาจมีแนวความคิดและพฤติกรรมที่แสดงออกไม่ต่างกัน

เกรดเฉลี่ย มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ อย่างมีนัยสำคัญ พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีเกรดเฉลี่ยที่ระดับปานกลาง จะมีพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีเกรดเฉลี่ยสูง ซึ่งไม่สอดคล้องกับการศึกษาของ รัตติยา บัวสอน และ เชษฐ รัชดาพรณานิกุล (2555)⁽⁶⁾

ปัจจัยนำกับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ผลการศึกษาพบว่า ความรู้ ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ไม่แตกต่างกันโดยกลุ่มตัวอย่างที่มีความรู้เรื่องการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ก่อให้เกิดปัญหาต่อระบบสุขภาพ และมีความรู้เรื่องอันตรายและโทษของแอลกอฮอล์ ก็จะมีพฤติกรรมที่ไม่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่สูงขึ้นตามระดับความรู้ แต่ไม่มีผลต่อพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ประกิจ โพธิาศน์(2541)⁽⁷⁾ ทศนคติ ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยเห็นได้ว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีทัศนคติอยู่ในระดับปานกลาง-สูงต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของรัตติยา บัวสอน และเชษฐ รัชดาพรณานิกุล (2555)⁽⁶⁾, กรวรรณ บุซบง. (2557)⁽⁸⁾ ปัจจัยเอื้อกับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ผลการศึกษาพบว่า การเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เช่น มีสถานที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของรัตติยา บัวสอน และเชษฐ รัชดาพรณานิกุล (2555)⁽⁶⁾

ระยะทางระหว่างที่พักกับสถานจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พบว่าไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่พักอาศัยอยู่ในรัศมี 5 กิโลเมตร และมีพฤติกรรมที่ไม่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่พักอาศัยในรัศมีมากกว่า 5 กิโลเมตร ซึ่งไม่สอดคล้องกับการศึกษาของ จิราภรณ์ เทพหนู (2540)⁽⁹⁾

ปัจจัยเสริมกับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ผลการศึกษาพบว่า การเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์คล้อยตามกลุ่ม พบว่ามีความสัมพันธ์กับ

พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยเห็นได้ว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีการคล้อยตามของกลุ่มเพื่อนและ มีพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์มากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีการคล้อยตามของกลุ่มเพื่อนอยู่ในระดับสูง ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ อัญชลี เหมชะญาติ และ ศีรพรรณ ยอดนิล (2555)⁽¹⁰⁾ ผลการศึกษาพบว่า การควบคุมการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ของครอบครัว พบว่า มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ พ่อ แม่/ผู้ปกครองไม่ห้ามปรามในการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ จึงมีผลต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ช่อแก้ว ร่มสุข และชววรรณ อิวรัตน์ (2555)⁽¹¹⁾

ข้อเสนอแนะจากงานวิจัย

1. การควบคุมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของครอบครัวมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การลดอัตราการดื่มเครื่องดื่ม แอลกอฮอล์ ที่น่าจะประสบผลสำเร็จคือการให้ความรู้ และการสร้างสัมพันธภาพในครอบครัวให้อบอุ่น

2. การคล้อยตามกลุ่มเพื่อน มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์โดยเฉพาะเพื่อนควรให้แนวคิดในการคบเพื่อน และส่งเสริมสนับสนุนให้ครอบครัวเข้ามามีบทบาทมาก ขึ้นในการดูแลคนในครอบครัว

3. สถาบันการศึกษาควรมีการจัดกิจกรรมให้เพื่อนเข้ามามีส่วนร่วมแนะนำ และกระตุ้นเตือนเพื่อลดพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ไม่เหมาะสม

4. หน่วยงานภาครัฐ ตรวจสอบสถานที่จะจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างรัดกุม และ เข้มงวดในการห้ามโฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ผ่านสื่อ

เอกสารอ้างอิง

1. กรมคุมประพฤติ. รายงานสถิติผู้ถูกคุมความประพฤติ ในความผิดฐานขบถขณะมีเมาสุรา ปี 2555- มีนาคม 2556. กรุงเทพมหานคร: กองแผนงานและสารสนเทศ; 2556.
2. สำนักงานสถิติแห่งชาติ. รายงานการสำรวจพฤติกรรม การสูบบุหรี่และการดื่มสุราของประชากร. กรุงเทพมหานคร: สำนักนายกรัฐมนตรี; 2557.
3. บัณฑิต ศรไพศาล, จุฑาภรณ์ แก้วมุงคุณ, กมลลา วัฒนพร, โสภิต นาสืบ, แหวดาว พิมพ์พันธ์ดี, และ กณณพนธ์ ภักดีเศรษฐกุล. รายงานสถานการณ์สุรา ประจำปี พ.ศ. 2551. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา; 2551
4. อุดมศักดิ์ แซ่โจ้ว, พลเทพ วิจิตรคุณากร ,สาวิตรี อักษรณรงค์ชัย, บรรณาธิการ. ข้อเท็จจริงและตัวเลข เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในประเทศไทย. สงขลา: ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา; 2559
5. ดาริกา ไสงาม, นันทน์ภัส พรุเพชรแก้ว. พฤติกรรม การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และพฤติกรรม เสี่ยงต่อสุขภาพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาใน ประเทศไทย. ใน; อุดมศักดิ์ แซ่โจ้ว, พลเทพ วิจิตร คุณากร ,สาวิตรี อักษรณรงค์ชัย, บรรณาธิการ. ข้อเท็จจริงและตัวเลขเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ใน ประเทศไทย. สงขลา: ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา; 2559. หน้า 17-22.
6. รัตติยา บัวสอน, เชษฐ รัชดาพรรณากุล. พฤติกรรม การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษา มหาวิทยาลัยระดับปริญญาตรีในเขตกรุงเทพมหานคร (วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต). กรุงเทพมหานคร: สถาบันพัฒนาสุขภาพอาเซียน มหาวิทยาลัยมหิดล; 2555.
7. ประกิจ โพธิาศน์. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่นจังหวัด พระนครศรีอยุธยา (วิทยานิพนธ์ปริญญา วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต). กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยมหิดล; 2541.
8. กวรวรรณ บุชบง. พฤติกรรมการบริโภคเครื่องดื่ม แอลกอฮอล์ของนิสิตสาขาศึกษาศาสตร์ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขต บางเขน(วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต). กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์; 2557.
9. จิราภรณ์ เทพหนู. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการดื่ม เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย สายสามัญศึกษาจังหวัดพัทลุง (วิทยานิพนธ์ปริญญา วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต). กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยมหิดล; 2540.
10. อัญชลี เหมชะญาติ, ศรีวรรณ ยอดนิล. ปัจจัยที่มี ความสัมพันธ์ต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของ นักเรียนหญิง ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย อำเภอเขา ชิงชุม จังหวัดจันทบุรี. วารสารการศึกษาและการ พัฒนาสังคม 2555;8(1):115-28.
11. ช่อแก้ว ร่มสุข, ขจรวรรณ อธิรัตน์. ปัจจัยที่มีความ สัมพันธ์ต่อพฤติกรรมการบริโภคเครื่องดื่มที่มี แอลกอฮอล์ของวัยรุ่นเขตเทศบาลเมืองกำแพงเพชร จังหวัดกำแพงเพชร. วารสารคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง 2555;5(1):8-11